

to transgressores legis ipsius prædecessores nostri regni sub perpetua maledictionis censura obstringunt. Nullus ex iudæis mancipium christianum habere præsumat, nec quidquam contra eiusdem legis monita agere audeat, excepto hoc uno¹, quod lex ipsa eis permittit, ut christianum mancipium iudæus audeat manumittere: quia valde indignum est, ut hi, quos coenosa servitus perfidiæ maculat, libertatis titulum christianis imponant. Non enim est consequens, ut tenebra lucem obnubilent, aut servitus² præroget libertati: præsertim quum hoc in primæva tantummodo editione legis ipsius, quum ad fidem primitus vocarentur, illis videatur fuisse concessum. Nunc vero³ sancimus per huius legis seriem, ut nullus iudæorum christianum mancipium manumittat, quia contra legis ipsius edictum, ut vere utique transgressores, christianæ mancipia habere comprobantur, quibus tamen sufficiat, si pro præteritis transgressionibus non damnentur. Nam modo sane illis hælicentia poenitus denegatur: quia contra legum et canonum edita⁴ agere præsumpserint. Hoc tantum illis sine dubio more concedimus pietatis, ut a primo anno regni nostri⁵, id est, a kal. februarii usque ad sexagesimum diem habeat quisquis⁶ licentiam venundare christianæ mancipia, non tamen sine cognitione sacerdotum vel iudicium, ad quorum territoria pertinere noscuntur: ne⁷ hi, qui venundati⁸ sunt, damna mortis⁹ perferant, et hi qui venditores exsistent locum fraudis agenda vel inferenda reperiant ultiōnis. Iam vero¹⁰ a prædictis kalendis transacto prædicto sexagesimo die, nulli iudæorum licebit christianum habere mancipium, non ingenuum, non etiam servum. Sed¹¹ post perfectum huius temporis conlatum spatium, id est sexaginta dierum, apud quemcumque iudæum mancipia christiana reperiantur, cum collato sibi a domino peculio per huius legis edictum erunt liberi modis omnibus permanenti, si tamen violenter se a dominis suis celiatos esse probaverint. Iudei tamen ipsi, qui, expleto temporis supradicti spatio, tenere vel occultare¹² mancipia christiana præsumpserint, aut etiam quibuslibet aliis modis hanc sanctiōrem¹³ implere distulerint, aut medietatem rerum suarum fisco sociandam amittant; aut si

viliores personæ fuerint, et unde componant, non habuerint, centena flagella suscipiant decalvati.

XIII. Ervigius Rex.

*Si se iudæus christianum esse testetur,
et ob hoc non velit a se reiūcere mancipium christianum.*

Si quorundam iudæorum subtilitas¹⁴, timens quæstum rei suæ amittere, christiano more se intimet conversari¹⁵, et ob hoc non se amittere debere dicat christiana mancipia, quia et ipse christianam videatur ducere vitam: his ordinibus comprobandum est, quo nec astuta fraus excusationem obtendat¹⁶, nec sincera conversatio casum cum cæteris pereuntibus perferat. Ac per hoc id omnimode sanctione præcipimus, ut omnes iudæi per universas regiones constituti a anno primo regni nostri a kalendis februariis usque in supervenientes præsentis anni kalendas aprilis, aut vendendi christiana mancipia iuxta præmissæ legis ordinem licentiam habeant, aut si ea apud se retinere voluerint, his ordinibus se christianos ostendant. Concedimus enim eis¹⁷, de quibus evidens peririi suspicio non habetur, ut habeant LX.¹⁸ dierum a kalendis præsentis anni aprilis spatium¹⁹, in quo possint qui ex illis salvari²⁰ desiderant, et christianæ fidei aggregari exoptant, ad episopos locorum concurrere, et manus suæ subscriptionibus vel signis roborata illis suæ professionis²¹ publicare foedera; in qua²² scilicet professione id quisque studeat innectere, et profiteri, ut omnes iudaicos errores abneget, et in nullo sequatur sectam suæ prævaricationis antiquæ. Quisquis²³ igitur ex illis ex toto corde pristinos errores relinquens, ad fidem sacræ religionis conversus fuerit christianæ, cum symboli quoque interpositione, et quod ultra ad vomitus sui nullo modo revertatur errorem, vel cætera secundum scriptum professionis p̄sū ordinem, quem post hanc legem curavimus adnotare²⁴, in nullo se profiteatur exinde aliquid immutare. Hanc sane professionem ne nudis tantummodo verborum propositionibus proferat, et

aliud verbo promat, aliud corde retineat, et sic in eius¹ promissis simulatio potius, quam veritas locum suum inveniat: cura sollicita episcoporum, iudiciumque ministerio², illi ipsi, qui superiore sententiam patefecerint, mox allatis conditionibus³ iurare debebunt, quia quæ eorum professio continet, sincero non maculato corde profiteantur⁴. Sicque fiet ut hi tales, quos et professio cum operis effectu sacrae fidei dignos esse probaverit, et iurisurandi pollicitatio devotos fore monstraverit, possint utpote⁵ christiani, christianis mancipiis uti. Nam non aliter poterunt christiana mancipia illorum dominio subiugari, nisi et ipsi evidenter comprobentur⁶ christiani, et frequenter christianorum⁷ escis adhæserint, et coniugia inierint. Iam vero qui post datam confessionem, reddito iuramento, iuxta superiore tenorem⁸ christianum se⁹ devoverit esse, et in quolibet ritu iudaicæ sectæ cultor fuit inventus, et huius promissionis suæ transgressor esse reperiatur, quia et nomen Domini ausus est profanare, et se iudaici erroris coeno polluere, amissis rebus omnibus et in protestatem principis redactis, C. flagella suscipiat, et decalvatus exsili¹⁰ debita conteratur ærumna. Illi tamen, qui¹¹ obdurate corde, obstinatione malitiæ interclusi¹², si infra numerum dierum superius constitutum¹³ protestationem suam publicare destinerint, aut extra prædictum tempus christianum mancipium habere præsumpserint, ad damnationem præmissæ legis, quæ de christianis lata est mancipis, ut non serviant iudæis, tenebuntur obnoxii; id est, ut aut mediatarem rerum suarum fisco sociandam amittant, aut si viliores personæ fuerint, et unde componant non habuerint, C. flagella cum decalvatione suscipiant. Mancipia tamen christiana quæ retinere apud se contra legum vetita præsumpserint, vel quia ipsa se mancipia infra prædicti temporis spatium christiana fuisse non prodiderint, in eorum servitio, quibus a rege donata fuerint, perpetualiter manebunt servitura,

XIV. ¹³ Ervigius Rex.

Professio iudæorum: quomodo unusquisque eorum ad fidem veniens indiculum professionis sue¹⁴ in praesentia sacerdotis vel iudicis conscribere debet.

Ego ille abrenuncio universis ritibus et observationibus sectæ iudaicæ, abominans in toto solemnitates, vel ceremonias sive observationes omnes, quas in præterito tempore usque nunc observavi et tenui: ita ut deinceps nihil de ritu vel celebritate earumdem observationum exerceam, nihil de usu præteriti erroris assumam, id est, ut nec affectu talia¹⁵ quæram, nec opere quodcumque tale perficiam. Proinde abrenuntiatis his omnibus quæ christianitatis doctrina abominatur, et prohibet:

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terræ, visibilium omnium, et invisibilium conditorem: et in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo¹⁶, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, natum non factum, homousion Patri, hoc est, eiusdem cum Patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in coelio et quæ in terra¹⁷. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis¹⁸, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine homo factus. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus¹⁹, mortuus, et sepultus, tercia die resurrexit²⁰, ascendit in coelos, sedet ad dexteram Patris²¹. Iterum venturus²² est cum gloria iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Credo et in Spiritum Sanctum Dominum²³ vivificatorem, ex Patre et Filio procedentem, cum Patre et Filio adorandum et glorificandum. Qui loquutus est per Prophetas. In unam sanctam catholicam, atque apostolicam ecclesiam. Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum; et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam futuri sæculi. Amen.

¹ Esc. 1. quod eisdem iudæis penitus non licebit, secundum quod lex ipsa permittit, ut christianum.

² Card. aut servitus aut servus. *Hasta aquí llega el Esc. 2.*

³ Esc. 1. Nunc vero christianum mancipium quæcumque manumittere omnino non poterit, quia contra legis ipsius edictum.

⁴ Card. interdicta. Esc. 1. dicta.

⁵ S. J. R. usque ad XL. diem, y así despues.

⁶ Card. quisquis ille iudæus. Esc. 1. quisquis ille iudæus iuxta tenorem legis huius.

⁷ Card. y Esc. 1. ne et hi.

⁸ Card. y Esc. 1. venundandi.

⁹ Card. y Esc. 1. vel salutis.

¹⁰ S. J. R. Iam vero transacto prædicto XL. die.

¹¹ S. J. R. Sed apud quemcumque iudæum.

¹² Card. y Esc. 1. sive libertate.

¹³ Card. severitatis nostra. Esc. 1. serenitatis nostra.

¹⁴ Card. Esc. 1. y Lind. fraudulenta subtilitas cavens quæstum.

¹⁵ S. J. R. se conversari profitetur intime.

¹⁶ S. J. R. obtineat.

¹⁷ Esc. 1. y Lind. eis, id est, his tantum, de quibus.

¹⁸ S. J. R. XL.

¹⁹ Card. Esc. 1. y Lind. salutare spatium.

²⁰ Card. Esc. 1. y Lind. salvandi vel christianæ fidei aggregandi sunt, ad episopos.

²¹ Esc. 1. promissionis.

²² Esc. 1. in quibus confessionibus quisquis id curabit innectere, quia et ritus omnes.

²³ Card. y Esc. 1. Et quia ex toto.

²⁴ Card. y Esc. 1. adnotare. Hanc sane professionem ne nudis tantummodo verborum propositionibus proferant et aliud corde retineant, et sic in eius promissis.

¹ Card. y Esc. 1. eorum.

² Card. y Esc. 1. sollicita.... instantia, illi qui superiores professionis sua patefecerint votum, allatis.

³ S. J. R. cocidibus.

⁴ Card. Esc. 1. y Lind. protestantur, se donec advixerint conservare. Sicque fiet.

⁵ Esc. 1. utpote christiani christianorum mancipiorum servitius uti.

⁶ Card. purissimi vel verissimi christianiani. Esc. 1. verissimi christianiani.

⁷ Card. Esc. 1. y Lind. christianorum societate coniungi. Iam vero.

⁸ Card. y Lind. ordinem.

⁹ Card. esse decreverit ac devoverit.

¹⁰ Esc. 1. quos obduratio cordis obstinatione malitiæ intercluserit, si infra.

¹¹ Card. infra numerum.

¹² Esc. 1. aut profesiones suas publicare.

¹³ Esc. 1. sin autor ni nota.

¹⁴ Card. Esc. 1. Complut. y Lind. professionis sua conscribere debet.

¹⁵ Complut. affectu tali ea quæram.

¹⁶ Complut. y Card. Deum ex Deo.... ex Deo vero.

¹⁷ Complut. in terra consistunt.

¹⁸ Esc. 1. y Lind. de coelo.

¹⁹ Card. y Esc. 1. crucifixus et sepultus descendit ad inferna: tertia die.

²⁰ Esc. 1. resurrexit vivus a mortuis.

²¹ Complut. Dei Patris. Vnde iterum. Card. Patris omnipotens.

²² Card. venturus in gloria.

²³ Complut. Deum. Esc. 1. et vivificatorem.

Hæc ¹ quæ in huiusmodi subscripta serie dicta sunt, iam veraciter credens, et fideliter retinens ², et cum toto mentis meæ affectu amplectens ³, ac subscribens promitto, ut nullo unquam tempore ad vomitum superstitionis iudicæ redeam. Numquam observationes vel ceremonias, quas soliti sunt iudæi custodire, amo do aut opere impleam, aut corde ⁴ retineam, abnegans in toto iudaicam sectam, respuens in toto iudæorum perfidiam, abiiciens ⁵ quidquid christianam ⁶ fidem impugnat. Et ita me deinceps veraciter in Sanctam Trinitatem profiteor credere, ut christiano ⁷ more deinceps vivere debeam, et iudæorum ⁸ fugiens amodo consortia, et cum honestis ⁹ christianis me semper adiungam. Qualiter cum illis sive absque illis christianorum ¹⁰ semper cibos accipiam ¹¹ et ad ecclesiam Dei ¹² vere fidelissimus christianus devotissime et frequentissime concurrere debeam, et in festivitatibus dominicis, si ve etiam in martyrum festis, quæ christianæ religionis pietas observanda decrevit, ita promitto, eas ipsas festivitates devote suscipere, et cum summo amore complecti, atque in ipsis diebus semper cum christianis honestissimis interesse, sicut honesta et pia christianorum consuetudo id suscipere consuevit vel facere. Fac ta fidei vel credulitatis meæ professio sub die ¹³.

XV. ¹⁴Conditiones iudæorum ¹⁵ ad quas iurare debeant, et hi qui ex eis ¹⁶ ad fidem venientes profesiones suas derident.

Iuro primum per Deum Patrem omnipotentem, qui dixit: Per memet ipsum iurabitis, et non periurabitis nomen Dei vestri, qui fecit coelum et terram, mare, et omnia, quæ in eis sunt, et mari posuit terminum dicens: usque hic ¹⁷ venies, et hic confringes tumentes fluctus tuos. Qui dixit: coelum mihi sedes est, terra autem scabellum pedum meorum. Qui pri-

¹ Esc. 1. Hæc quæ in huius symboli a me præmissa sunt fide veraciter credens.

² Complut. retinens, eximioque toto mentis.

³ Complut. y S. J. R. exprens.

⁴ Card. y Esc. 1. aut cordis affectu.

⁵ Esc. 1. vincens.

⁶ Complut. quidquid christiana fides impugnat.

⁷ S. J. R. y Complut. ut Christi amore deinceps.... et iudæorum deinceps fugient veraciter consortia.

⁸ Esc. 1. amodo consortii fugiens.

⁹ Complut. omnibus.

¹⁰ Complut. y Esc. 1. christianos.

¹¹ Esc. 1. adsumam.

¹² Esc. 1. ut vere fidelissimus.

¹³ Lind. vel anno regis. Card. vel anno. Esc. 1. vel æra.

El Complut. concluye en esta ley XIV.

¹⁴ Esta ley se halla tambien en el cod. Legion. al fin del tit. anterior con solo este epígrafe: *Conditiones iudæorum.*

¹⁵ Complut. sacramentorum.

¹⁶ Legion. y Esc. 1. ex his.

mum angelum ¹⁸ de coelo proiecit superbum; ante cuius conspectum adstat omnis exercitus angelorum cum tremore, cuius aspectus arescit abyssos, et indignatio tabescere montes facit. Qui primum hominem Adam in paradiso constituit ¹⁹, et ei præceptum dedit, ne de vetito ligni pombo comederet, quo ²⁰ degustato de paradiso est proiectus, et ²¹ catenæ prævaricationis vinculo se una pariter cum genere humano adstrinxit. Qui Abel sacrificium libenter accepit, et Cain digne ²² iusteque reprobavit. Qui Enoch in huius vita corpore in paradiso conservans cum Elia, in extremo huius sæculi fine moriturum ²³, et ad metam ²⁴ reducturus est. Qui Noe cum uxore, et tribus filiis cum uxoris, et animalibus, et volatilibus coeli, atque reptilibus in arca tempore diluvii conservare dignatus est, per quod unumquodque genus recuperaretur. Qui de Sem filio Noe Abraham, et de eo israeliticum populum propagare dignatus est. Qui patriarchas et prophetas elegit, et benedixit patriarchis Abraham, Isaac et Iacob. Iuro per eum qui Sancto Abrahæ repromisit, dicens: in semine tuo benedicentur omnes gentes, dans eis signum circumcisionis in foedere sempiterno. Iuro per Deum ²⁵, qui Sodomam et Gomorram subvertit, et uxorem Loth aspicientem retrorsum in salis convertit statuam. Iuro per eum, qui luctatus est cum Iacob, et tangens nervum eius femoris, claudicare eum fecit, et dixit: non vocaberis Iacob, sed Israel. Iuro per Deum, qui Ioseph liberavit de manu fratrum suorum, et gratiosum eum fecit in oculis Pharaonis, ut per eum omnis Israel salvaretur ²⁶ ab inopia famis. Iuro per Deum, qui Moysem de aquis liberavit, et ei in rubo ignis ²⁷ apparuit, et ²⁸ per manus ipsius ²⁹ decem plagas Ægypti intulit, et populum suum israeliticum ³⁰ de servitute Ægyptia liberavit, et per mare Rubrum ³¹ siccis pedibus eos transire fecit, ubi ³² contra natum fluentis elementi tamquam murus aqua ³³ ab eo solidata stetit. Iuro per Deum, qui Pharaonem, et eius exercitum in mari Rubro demersit, qui per diem in columna nubis populum israeliticum, et per noctem in columna

¹⁷ Legion. y Lind. huc.... huc.

¹⁸ Legion. y Card. archangelum superbientem proiecit, cui adstat.

¹⁹ Esc. 1. constituens ei.

²⁰ S. J. R. y Esc. 1. quo gustato, et.

²¹ S. J. R. y Esc. 1. et catena prævaricationis et vinculo.

²² Card. indigne reprobavit.

²³ Legion. Card. Esc. 1. y Lind. morituros.

²⁴ Card. remedium. Esc. 1. medium.

²⁵ Legion. Card. y Esc. 1. Iuro per eum... eum... eum.

²⁶ Esc. 1. erueretur a fame.

²⁷ Card. y Esc. 1. in igne.

²⁸ Legion. Card. y Esc. 1. qui.

²⁹ Card. ipsius Moysi.

³⁰ Esc. 1. israel.

³¹ Card. y Esc. 1. per siccum eos.

³² Esc. 1. qui.

³³ Legion. y Lind. se solidatum exhibuit. Card. tanquam murum solidatum exhibuit. Esc. 1. aquæ soliditatem exhibuit.

ignis præcessit. Iuro per Deum, qui Moysi in monte Sinai legem digitis suis in tabulis lapidis scriptam dedit. Iuro per Deum, qui montem ipsum Sinai fumare ¹ fecit, vidente populo israelitico. Iuro per Deum, qui Aaron sibi primum elegit sacerdotem, et eius filios in tabernaculo igne consumpsit, quia ignem alienum ausi fuissent offerre coram domino. Iuro per Deum, qui Dathan et Abiron suo iusto iudicio ² hiatus terræ viventes absorbere iussit. Iuro ³ per Deum, qui amaras aquas admixtione ⁴ ligni in saporem dulcedinis commutavit. Iuro per eum, qui sitienti populo israelitico ⁵, percutiente Moyse virga in petra, immensas aquarum inundationes produxit ⁶. Iuro per eum, qui per quadraginta annos populum israeliticum in eremo pavit, eorumque vestimenta, ne usu attererentur, integra ⁷ usqueaque servavit. Iuro per eum, qui irrevocabili iusu decrevit, ne quis de israelitico populo in terram promissionis ⁸ intraret, ob hoc scilicet, quia verbis Dei non credidissent, excepto Iesu Nave, et Caleph, quos illic intraturos promisit et prædicti. Iuro per eum, qui præcepit Moysi, ut erecta manu sua contra Malacitas ⁹ victor populus israeliticus existeret. Iuro per eum, qui patres nostros per manum Iesu Nave Iordanis fluvium transire iussit, et ut duodecim lapides de eodem fluvio in testimonium tollerentur, instituit ¹⁰. Iuro per eum, qui omni Israeli, ut transito eodem Iordanis fluvio, lapides cultris circumcidetur, præcepit. Iuro per eum, qui muros Iericu civitatis subvertit. Iuro per eum, qui David regni ¹¹ gloria decoravit, et de manu Saul et filii sui Absalonis eum eripuit. Iuro per eum, qui ad orationem Salomonis nebula templum replevit, et suam ibidem ¹² benedictionem fudit ¹³. Iuro per eum, qui Eliam prophetam per turbinem in currum igneum e terra sublevans gloriae ¹⁴ sedibus intulit, et per eum qui ad orationem Elisei percusso pallio Eliæ aquas Iordanis divisit. Iuro per eum, qui tres pueri in camino ignis ardentes sub oculis regis infesti conservare dignatus est; qui tenet clavem David, et claudit, quod nemo aperit, et aperit, quod nemo claudit. Iuro per eum, qui omnia mirabilia, et virtutes, et signa in populo israelitico vel in aliis gentibus fe-

¹ Legion. y Card. fumigare.

² Legion. y Esc. 1. ut eos viventes terra absorbere, iussit.

³ Legion. Card. y Esc. 1. Iuro per eum qui manna et coturnices in eremo populo israelitico in escam concessit.

⁴ Card. per admixtione ligni.... convertit.

⁵ Legion Card. y Esc. 1. in Oreb.

⁶ Card. y Esc. 1. exhibuit.

⁷ Esc. 1. integra conservavit.

⁸ Legion. Card. y Esc. 1. repromissionis.

⁹ Esc. 1. Amalachitas. Lind. Amalechitas. S. J. R. maledictos.

¹⁰ Legion. y Card. constituit.

¹¹ S. J. R. regem.

¹² Legion. ibi.... infudit. Card. inibi.... infundit.

¹³ Esc. 1. infudit.

¹⁴ Legion. y Card. calorum sedibus.

cit. Iuro per eum, et per sacra decem legis præcepta. Iuro et per Iesum Christum Filium Dei Patris omnipotens, sanctumque Spiritum Paraclitum, qui est in Trinitate unus, et verus Deus, et sanctam resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, eiusque ad coelos ascensionem, et gloriosum atque terribilem eius adventum, in quo venturus est iudicare vivos et mortuos, mitis apprens iustis, terribilis autem impiis, atque eius venerandum Corpus et pretiosum Sanguinem; qui coecorum oculos aperuit, surdos audire fecit, paraliticos ad sua membra reduxit, qui linguis mutorum resolvit, dæmonio ¹⁵ vexatos sanavit, cludos currere fecit, et mortuos suscitavit; qui super aquas pedibus ambulavit, et Lazarum morte resolutum, quum iam in putredinem se caro solvisset, viventem ¹⁶ eum saluti restituit, et in gaudium mutavit lamentum; qui est factor sæculi, lucis principium, salutis auctor, qui mundum ortu suo illuminavit, passione sua redemit, qui solus inter mortuos liber fuit, et a morte teneri non potuit, qui tartarea claustra comminuit, et de inferno beatorum animas praesentia ¹⁷ suæ maiestate eripuit, qui devicta morte carnem, quam de terris assumpsit, in coelos post munus victoriam deportavit ¹⁸, sedens ad dexteram Dei Patris omnipotens, accipiens ab eo æternam regni potestatem. Iuro et per omnes coelestes virtutes, omniumque sanctorum ¹⁹, et apostolorum reliquias, sive et per sancta quatuor evangelia, quæ subterpositis ²⁰ his conditionibus in sacrosanto altario sacri illius nominis ²¹ contineo manibus vel contingo.

Quia omnia, quæ in professione mea renonta curavi, vel colligere potui, quam tibi, domino illo illius sedis episcopo manu mea subscriptam dedi, sinceritate tota ²² ibidem dixi, et sub nullo arguento vel fraude ea quæ in ipsa professione comprehensa sunt protuli; sed ²³ omni sinceritate, sicut eadem professio continet ²⁴, omnes ritus iudaicæ observationis abinceps abnega, et cum omni cordis mei intentione in Sanctam Trinitatem ²⁵ credo, et credens perpetuum in ea permanere meipsum spondeo, et numquam consortio impietatis iudaicæ sociatus ero; sed in omnibus, et per omnia christiano deinceps more vivens, et ²⁶ christianorum

¹⁵ Legion. dæmon.

¹⁶ Legion. Card. y Esc. 1. solvisset, vita ac saluti restituit.

¹⁷ Card. y Esc. 1. potentia suæ.

¹⁸ Esc. 1. reportavit, sedet accipiens ab eo æternæ gloriam maiestatem.

¹⁹ Card. sanctorum apostolorum, prophetarum, patriarcharum, et reliquias omnium sanctorum.

²⁰ Esc. 1. subterposita.

²¹ Esc. 1. meis manibus contineo, vel contingo.

²² Esc. 1. sincerer tota inibi dixi.

²³ Esc. 1. protuli omni sinceritate.

²⁴ Esc. 1. et omnes ritus et observationes abinceps iudaicas abnegaui, et omni cordis mei intentione.

²⁵ Card. y Esc. 1. crediturus sum, et nunquam in nullo ad pristini erroris vomitum redditurus sum, aut consensu.... sociatus.

²⁶ Esc. 1. et christiana mancipia habitus sum.

participium habiturus sum, et quidquid in eadem professione, quam de sancta fidei observatione conscripsi¹, omni fidei puritate custodiam: qualiter iuxta apostolicam traditionem, vel sacri symboli regulam deinceps vivere debam². Quod si in quocumque aborbitans, aut sanctam fidem maculavero, aut ritus iudaicae³ sectae in quocumque observare intendero, seu vos in quocumque per huius iuramenti mei professionem inlusero, vel sub specie cuiuslibet iuramenti ea quæ promisi, non ea intentione perfecero, sicut a vobis me profidente credita⁴ vel intellecta sunt: veniant super me omnes maledictiones legis, quæ in contemptores mandatorum Dei ore domini promulgatae sunt. Veniant etiam super me, et super dominum meum, et filios meos omnes plagæ Ægypti, et percussions eius, et ad terrem cæterorum ita⁵ iudicium Datan et Abiron super me veniat, ut viventem me terra deglutiat. Sicque, postquam hac caruero vita, me⁶ æternus ignis mancipandum cum diabolo, et suis angelis sociandum suscipiat, et cum habitatoribus Sodomæ et Gomorrah particeps in poenale supplicium comburendus tradar, et⁷ dum ante tribunal metuendi iudicis et gloriæ principis⁸, domini nostri Iesu Christi pervenero, in ea parte adnumeretur, quibus terribilis et gloriæ iudex minando iudicaturus⁹ est, dicens: Discedite a me maledicti, ite in ignem æternum, qui preparatus est diabolo et angelis eius. Dataæ conditions die vel æra.

¹¹ XVI. ¹² *De christianis mancipiis iudæorum, quæ se non prodiderint esse christiana, sive de publicatoribus eorum.*

Hebræorum mancipia religionis sanctæ titulo consecrata, et dominorum suorum qualibet persuasione illecta, ab hoc tempore et deinceps si nullo modo se fuisse prodiderint christiana, qualiter sub eorum dominorum iugo persistant, tunc quia induitæ libertatis gratiam resperuent, cui a principe collata fuerint, perpetua servitutis religata catena modis omnibus tenebuntur. Hi tamen, per quos hoc¹³ fuerit manifestissime detectum,

si et¹⁴ ipsi cuiuslibet iudæi servi sint, conversi ad fidem Christi in libertate persistant. Si autem quilibet christianus hoc prodiderit factum, V. solidos pro unoquoque mancipio christiano accipiet ab eo, qui ea apud se post datam¹⁵ et decretam convictus fuerit tenuisse ordinationem.

XVII. ¹⁶ *Ne iudæi a quolibet potestate accepta extra regiam ordinationem christianum quemquam imperare, plectere vel distingere audant.*

Nullus iudæorum¹⁷ administrandi, et imparandi vel distingendi potestatem super christianos exerceat, excepto si princeps id fieri¹⁸ publica permiserit causa. Si quis autem iudæorum, accepta a quolibet potestate, christianum quemcumque distingere, plectere, coercere¹⁹, vel in eum desavire præsumperit, aut quidquam ei contra legum vetita, aut excogitata quæ in lege non sunt inserta, inferre tentaverit, aut medietatem rerum suarum fisco sociandam amittat, aut si nullis fultus fuerit rebus, C. flagella suscipiat decalvatus. Illi tamen, qui hanc eis potestatem super christianos exercere præsumperint, si nobilis²⁰ qui hoc fecerit persona extiterit, X. libras auri principi coactus exsolvat; si tamen minimæ vilioresque personæ, V. libras auri principi²¹ coacti exsolvant. Quod si non habuerint, unde componant, centenis²² flagellis subiaceant, et decalvationem suscipiant.

XVIII. Ervigius Rex.

Vt iudæorum servi necdum adhuc conversi, si ad Dei gratiam convolaverint, libertati donentur.

Quum vas electionis Paulus apostolus prædicet, dicens sive per occasionem, sive per veritatem, dummodo Christus adnuntietur, salubre satis est votum, ut sicut²³ fideles libertatis provocamus ad gratiam, ita quoque infidelibus occasionem præbeamus veniendo ad vitam. Et ideo, si quis iudæorum servus²⁴ de

¹ Esc. I. conscripsi, comprehensum esse dinoscitur, omni fidei.

² Card. modis omnibus adimpleam.

³ Esc. I. in quocumque observare contendo. S. J. R. aut ritus iudaici sectam quamcumque.

⁴ Card. y Esc. I. me profidente auditæ, vel intellecta.

⁵ Legion. ita ut.

⁶ Card. y Esc. I. sim æternis ignibus mancipandus, sim diabolo.... sociandus.... sim habitatoribus.... comburendus, ut dum ante tribunal.

⁷ Esc. I. ut.

⁸ Esc. I. gloriosi domini.

⁹ Esc. I. adglomerer quibus idem terribilis.

¹⁰ Legion. y Esc. I. dicturus est: Discedite.

¹¹ En Card. en lugar de esta ley está la siguiente, la qual se halla tambien en el Esc. I. al fin, despues de concluido el códice, y de distinta letra, aunque muy antigua. Y está impresa lib. XII. tit. II. l. XVIII.

¹² Esc. I. Fls. Ervigius Rex.

¹³ Esc. I. hoc fuerit detectum, si et ipse fuerit iudæus, et cuiuslibet iudæi servus extiterit conversus.

¹⁴ Esc. I. si et ipse iudæus fuerit, et cuiuslibet iudæi servus extiterit, conversus ad Christi fidem in libertate persistat.

¹⁵ Esc. I. post data hæc decreta convictus fuerit tenuisse.

¹⁶ Esc. I. Fls. Ervigius Rex.

¹⁷ Card. y Esc. I. a primo anno regni nostri, id est, a die quinto idus ianuarii administrandi, imperandi, distingendi curam vel potestatem.

¹⁸ Card. y Esc. I. aliqua utilitatibus publicæ.

¹⁹ Card. coercere, exercere, vel.

²⁰ Card. y Esc. I. si nobilis persona extiterit.

²¹ Card. y Esc. I. auri fisco persolvendas amittant.

²² Card. y Esc. I. centum. (Esc. I. centenis) decalvati flagellis subiaceant.

²³ S. J. R. sicut enim fideles. Esc. I. si sicut.

²⁴ Card. y Esc. I. et servituti eorum implicatus et moribus.

servitute eorum et moribus ad gratiam Christi convolare desiderat, nullus eum catena servitutis retineat, nullus huic tali resistat, nullum a quolibet fidei offendiculum habeat; sed mox, ut se et professione et iusurandi attestacione christianum ostenderit, et domini sui prævaricationes manifeste prodiderit, vel respuerit, ab omni illico servitutis catena solitus cum omni¹ suo peculio a domino suo evulsus², libertatis erit effectibus contradendus³; sicque proveniet, ut⁴ in omnibus omnino rebus ordo ille omnis in eum impleatur, qui de christianis est mancipiis constitutus.

XIX. ⁵ *Ne iudæi administratorio⁶ usu sub ordine villicorum atque actorum christianam⁷ familiam regere audant, et de damnis eorum, qui talia his ordinanda iniunxerint.*

Si quis iudæorum a quolibet⁸ ex laicis commissam curam, vel potestatem super christianos accepit⁹, ut christianis familiis præsit, quidquid administrationis suæ cura visus fuerit imperare, totum fisco adipicare¹⁰ debebit: ita ut ipsi, qui hanc administrandi suscepit curam, C.¹¹ flagella et decalvationem suscipiant, et medietatem rei suæ fisco sociandam amittant. Sane si episcopus, vel quilibet ex sacerdotibus, seu ministris, clericis quoque, vel monachis administrationem ecclesiasticae¹² rei illis super christianos explendam iniunxerint, quantum id ipsum fuerit, quod imperandum eis præcepérunt, tantum de bonis proprietatis suæ fisco nostro applicandum amittant. Quod si rebus expoliatis¹³ extiterit, exilio subiacebit, quo¹⁴ diutius detenus pro poenitentia discat damnis, quam sit impium, infidos¹⁵ fidelibus præpone re christianis.

XX. ¹⁶ *Vt iudæus ex aliis provinciis¹⁷ ad regni nostri ditionem pertinentibus veniens, episcopo vel sacerdoti, seu iudici se presentare non differat; vel quid huic in toto observare conveniat.*

Si quis iudæorum de alia civitate vel provincia nostra gloriae oriundi, quilibet¹⁸ succeserint loco, episcopo vel sacerdoti sive iudici loci illius se illico repræsentent¹⁹, tandi inde non recessuri, quandiu sabbata ritusque cæteros atque festivitas, quæ illi e vicino possunt occurrere, incontaminati videantur sacerdotali testimonio transgesse, ne dum variis huc illucque per loca cursibus promoventur, erroris sui reperiant in quocumque latibulum. In ipsis tamen diebus, in quibus eos quilibet loco remorari contingerit, conversationem cum christianis probatissimis habituri sunt, qualiter cum illis et cibos sumere, et participationem communionis christianæ videantur habere. Concursus tamen in ipsis diebus, quibus ritus sui more uti soliti sunt, ad ecclesiam, episcopos²⁰, vel sacerdotes habeant, qualiter eorum²¹ salutari bus monitis instruantur. Quod si forte placitorum innodatione²² se esse asserant ligatos, vel cuiuslibet inevitabilis necessitudinis²³ causa constrictos, quod illis non liceat diutine immorari; tunc a sacerdote ipsius²⁴ loci, ad quem accesserant, relaxati placiti sui cautionem promittant, ut ubi occurrentes per viam festivitates vel sabbata ritus sui, sine testimonio sacerdotis non transeant. Ipse quoque sacerdos loci epistolam manu sua subscriptam eisdem sacerdotibus, per quos se iudæus quisquis ille transitum dixerit, destinabit: ut evacuata omni fraudis suspicione, tam stantes, quam properantes eos districto²⁵ religiosa coercent. Si quem autem eorum aliter egisse contigerit, tunc episcopo loci ipsius, vel sacerdoti una cum iudice potestas²⁶ tribuitur, centenis verberare eos flagellis, nec aliter eos ad propria redire permittimus, nisi cum epistolis episcoporum, vel sacerdotum, in quorum territorium visi sunt accessisse. In quibus tamen epistolis sollicite dierum

¹ Card. y Esc. I. cum omni etiam peculio suo.

² Card. y Esc. I. dimissus.

³ Esc. I. tradendus.

⁴ Card. ut in omnibus ordo ille in eum impleatur, qui de christianis est mancipiis constitutus.

⁵ Esc. I. Fls. Ervigius Rex.

⁶ Esc. I. ministratorio.

⁷ Card. christiana mancipia.

⁸ Card. a quilibet commissam.

⁹ Card. y Esc. I. acceperit, id est, ut.

¹⁰ Esc. I. applicari.

¹¹ Card. y Esc. I. et centum flagella decalvati suscipiant, et medietatem.

¹² Card. rei illius.

¹³ Card. exstiterit exilio subiacebunt.

¹⁴ Esc. I. quo diutius detenus penitentia discat.

¹⁵ Esc. I. infidos iudeos.

¹⁶ Esc. I. Fls. Ervigius Rex.

¹⁷ Esc. I. vel territorii.

¹⁸ Card. quilibet loco oriundus succeserit, episcopo. Esc. I. oriundus, per quemlibet locum episcopo vel sacerdoti.

¹⁹ Card. y Esc. I. præsentare debebit, nec a sacerdote illo est recessurus.

²⁰ Esc. I. ad ecclesiam, vel sacerdotes habebunt.

²¹ Card. y Esc. I. semper salutaribus.

²² Esc. I. innodatione se asserant ligatos. Card. esse asseruerint inligatos.

²³ S. J. R. necessitatis.

²⁴ Esc. I. illius.

²⁵ S. J. R. y Esc. I. distinctio.

²⁶ Card. potestatem tribuimus eos verberare flagellis, nec aliter. Esc. I. potestas tribuitur centenis eos verberare flagellis.